

ANTONÍN DVORŽÁK

Antonín Dvoržák se je rodil leta 1841 na Češkem, v Nelahozevesu, kot prvi od osmih otrok vaškega mesarja in gostilničarja. Zelo kmalu se je posvetil igranju violine, klavirja in orgl. S šetimi leti je odšel v Prago, kjer se je vpisal na glasbeno šolo. Da si je lahko plačal študij je igral v majhnih orkestrih in orgle pri mašah. Prvi resničnosti uspeh je dosegel leta 1873, ko je napisal kantato *Hymnus*, v tistih letih pa je napisal tudi Moravski dvospevi in Slovanski plesi. Dvoržák je pisal glasbo v Slovaški, Češki, Srbski, Ukrajinski, Poljski glasbi. Nekaj let kasneje so ga sprejeli za organista v cerkvi Sv. Adalberta. Dvoržák se je tega leta tudi oženil. Leta 1876 je napisal *Stabat Mater*, zanjo ga je pa navdihnila smrt starejšega sina, Dvoržák na prošnjo pianista Karla Slavkovskega napisal koncert. Prav v tistem letu pa je napisal tudi *Kocert v g-molu op.33*, vendar ta koncert označujejo kot spodletel koncert. Antonín Dvoržák je bil na simfoničnem področju najizrednejša vzhodnoevropska osebnost: njegovih devet simfonij so zelo cenili, saj so bile popolnoma v skladu z duhom nacionalne glasbe. Njegov najboljši prijatelj je bil Brahms, ki je spodbujal Dvoržákovo kariero. V oštevilčenju Dvoržákovih simfonij vlada zmeda, ker je skladatelj oštevilčil le zadnjih pet (od ena do pet): prva simfonija je torej peta, druga je šesta in tako naprej. Prva je *simfonija v c-molu*, druga *simfonija v B-duru* (obe sta napisani leta 1873) in tretja *simfonija v Es-duru* iz leta 1873. Naslednje simfonije pa močno poudarjajo ljudske pravice. Četrta *simfonija v d-molu* in peta *simfonija v F-duru* kažeta veliko formalno disciplino: vsebujeta teme iz čeških balad in ritme vaških plesov. V šesti *simfoniji* postane scherzo energičen ljudski ples. Sedma *simfonija v d-molu* spada v obdobje, ki ga lahko imenujemo prehodno. Osmo *simfonija v G-duru* predstavlja odnos do folklorne in je zato bolj vedra in tekoča. Leta 1892 je Dvoržák odpotoval v New York (Novi svet), kjer je vodil Narodni glasbeni konservatorij. Tam je ostal do leta 1895 in napisal nekaj svojih najboljših del. Med njimi je Koncert za violončelo. Leta 1893 je napisal svojo deveto *simfonijo v e-molu*, z naslovom *Iz novega sveta*. Dvoržák je v njej skušal povzeti duha Ameriških melodij, vključno s črnskimi duhovnimi pesmimi.

Antonín Dvoržák se je leta 1897 vrnil v domovino in postal leta 1901 vodja praškega konservatorija. Bil je poznan kot strog in zahteven učitelj. Toda tedaj je bil že izčrpan in prizadela ga je smrt najboljšega prijatelja Bhramsa. Zato je tudi on izdahnil leta 1904 v pragi.